

*Вітаємо видатного вченого - заступника
директора з наукової роботи Інституту проблем
безпеки атомних електростанцій НАН України,
кандидата фізико-математичних наук
Щербіна Володимира Миколайовича із 75-річчям!*

ЩЕРБІН ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ

Володимир Миколайович Щербін народився 11 липня 1943 р. Вищу освіту здобув у Київському державному університеті ім. Т. Г. Шевченка, який закінчив у 1965 р. за спеціальністю «Фізика атомного ядра». Після закінчення університету працював в Інституті фізики АН УРСР. У 1970 р. розпочав роботу в Інституті ядерних досліджень АН УРСР, де працював на посадах інженера, старшого інженера, молодшого наукового співробітника.

У 1977 р. захистив дисертацію та отримав науковий ступінь кандидата фізико-математичних наук по спеціальності «Фізика атомного ядра та елементарних частинок».

Подальша наукова діяльність молодого вченого була пов'язана із конструкторськими розробками, які В. М. Щербін виконував у Спеціальному конструкторсько-технологічному бюро Інституту ядерних досліджень АН УРСР, де, починаючи з 1979 р., працював на посадах завідувача сектора, головного конструктора проекту, завідувача відділу. Найбільш видатними здобутками В. М. Щербіна на той час були розробки багатопільового комплексу «Експрес» (на базі перезарядного прискорювача «Каскад») та установки «Контроль» для визначення вмісту важких металів у пробах об'єктів навколишнього середовища.

З ім'ям Володимира Миколайовича Щербіна пов'язані героїчні сторінки історії перших місяців ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Зважаючи на значний досвід конструкторських розробок, Володимир Миколайовичу було довірено керівництво роботами по створенню першої штатної системи контролю ядерної безпеки об'єкта «Укриття» – інформаційно-діагностичного комплексу «Шатер». У 1987 р. Володимир Миколайович був призначений на відповідальну посаду заступника начальника штабу АН УРСР у м. Чорнобиль.

З 1993 р. по теперішній час В. М. Щербін працює на посаді заступника директора з наукової роботи Інституту проблем безпеки атомних електростанцій (ІПБ АЕС) НАН України (до 2004 р. - Міжгалузевий науково-технічний центр «Укриття»). Основними напрямками діяльності В. М. Щербіна на цій посаді є організація і керівництво науковим супроводом робіт із перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему та зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, а також у вдосконаленні систем контролю стану об'єкта «Укриття» та обґрунтуванні комплексу заходів з підвищення рівня його ядерної та радіаційної безпеки, розробці та впровадженню технологій безпечного поводження з радіоактивними відходами.

Під науковим керівництвом В. М. Щербіна були проведені найбільш відповідальні та небезпечні дослідження стану паливовмісних матеріалів, які є основним джерелом ядерно-радіаційної небезпеки об'єкта «Укриття». Також він здійснював організацію наукових робіт з вивчення неконтрольованих процесів міграції радіоактивних речовин за межі локалізуючої споруди. Результати цих досліджень послужили основою для визначення основних стратегічних напрямків діяльності та завдань по перетворенню об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему. В. М. Щербін також брав безпосередню участь у розробці найважливіших документів «Стратегія стабілізації стану об'єкта «Укриття»» (1997 р.), «Стратегія перетворення об'єкта «Укриття»» (1997 р.) і «Концепція поводження з радіоактивними відходами на об'єкті «Укриття»» (1999 р.), які визначили напрямки діяльності з мінімізації наслідків аварії на багато десятиліть вперед.

Володимир Миколайович Щербін є одним з активних розробників, організаторів та учасників реалізації «Плану здійснення заходів» (SIP) - пакета міжнародних проектів з перетворення об'єкта «Укриття» в безпечну систему. У рамках проектів SIP, починаючи з 1998 р., В. М. Щербін безпосередньо здійснював наукове керівництво роботами з аналізу безпеки багатьох найважливіших проектів - стабілізації опор балок Б1 і Б2, розробці стратегії нового безпечного конфайнмента (НБК), техніко-економічного обґрунтування НБК, проекту нової вентиляційної труби, а також реалізації невідкладних стабілізаційних заходів для конструкцій, важливих для безпеки об'єкта «Укриття».

При цьому Володимир Миколайович не тільки здійснював керівництво, а й безпосередньо виконував аналіз результатів досліджень радіаційної обстановки в зонах виконання робіт по стабілізації будівельних конструкцій об'єкта «Укриття» та спорудження НБК. Брав участь у розробці оригінальних методик й установок для проведення досліджень у реальних умовах об'єкта «Укриття», на які були отримані два патенти на винахід. У процесі розробки Робочого проекту стабілізаційних заходів під його керівництвом і при безпосередній участі був підготовлений пакет ліцензійних документів. Крім того, за його участі були сформульовані конкретні рекомендації з оптимізації радіаційного захисту при реалізації майбутніх проектів на об'єкті «Укриття».

Володимир Миколайович Щербін є автором понад 220 наукових публікацій, що включають 9 монографій, має чотири патенти та 12 авторських свідоцтв на винаходи. Він є членом науково-технічної ради Державного агентства України з управління зоною відчуження, ученої ради ІПБ АЕС НАН України, представником організації – наукового керівника в науково-технічній раді ДСП ЧАЕС, членом редакційної ради низки періодичних наукових видань. Протягом 20 років, за безпосередньої участі В. М. Щербіна, виходить науково-технічний збірник «Проблеми безпеки атомних електростанцій і Чорнобиля» (до 2004 р. - «Проблеми Чорнобиля»), де ним було рецензовано понад 1 тис. наукових статей із результатами унікальних досліджень у галузях ядерної, радіаційної та екологічної безпеки АЕС і радіоекології.

Багаторічна праця ювіляра відзначена багатьма державними нагородами та відомчими відзнаками, серед яких медаль «За трудову доблесть» (1986 р.), Почесна грамота Верховної ради України (2006 р.), орден «За заслуги» III ст. (2011 р.), звання «Кращий винахідник Національної академії наук України» (1994 р.).

В. М. Щербін є лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки (2015 р.), має Почесну грамоту Президії НАН України (2016 р.) і громадську відзнаку – орден «Герой Чорнобиля» (2016 р.), а також відзнаку «За вагомий внесок у розвиток атомної енергетики України» ДП НАЕК «Енергоатом» (2017 р.).

Щиро вітаючи Володимира Миколайовича Щербіна з ювілеєм, бажаємо йому гарного здоров'я та активного довголіття! Хай Ваш величезний досвід та притаманний Вам у роботі добрий гумор сприяють новим науковим досягненням нашого інституту!

Колектив ІПБ АЕС НАН України